

APPENDIX

समाजशास्त्र विभाग
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

एम. फिनल कोर्स

विषय : मांग समाजाचा समाजशास्त्रीय अभ्यास, तालुका शाहवाडी,
जिल्हा कोल्हापूर

- प. फा. व. ली -

संशोधक : विलास गणपतराव यादव

मार्गदर्शक: डॉ. जे. बी. अहिर (यादव),
एम. ए., पीएच. डी.

अ) पार्श्वभूमी :

कुटुंब - एक घटक माहिती

१) नाव :

२) गाव :

३) वय :

४) जात :

५) लिंग - स्त्री-पुरूष

६) धर्म :

७) शिक्षण :

कुटुंबातील इतर सभासदांची माहिती -युक्त-विभक्त

नाव	वय	लिंग	कुटुंब	विवाह	व्यवसाय	शिक्षण	उत्पन्न	होरा
:	:	:	प्रसूताशी	:	:	:	:	:
:	:	:	नाते	:	:	:	:	:

ब) विवाह-व-कुटुंब :

१) विवाह कोणत्या वर्गां व्हावा :

अ) स्त्रीवा विवाह

ब) पुढावा विवाह

क) आणि तो का ?

२) मुलगीचे लग्न करताना तिच्या भावी नव-याच्या कोणत्या गोष्टींचा विचार करता ?

१) शिकलेला

२) नोकरदार - सरकारी, खाजगी

३) व्यवसायिक - पूर्वीचा जातीचा व्यवसाय - सुधारलेला व्यवसाय

४) अशिक्षित

५) शेती

६) ठेकार

७) इतर

३) मुलाचे लग्न करताना त्याला विचारता का ?

अ) होय

ब) नाही

क) का आणि काय ?

४) तिवे-त्याचे म्हणणे ऐकून घेता का ?

अ) होय

ब) नाही

क) का ?

५) तुम्ही मुलगीचे-मुलाचे लग्न नात्यामध्ये करता का ?

अ) होय

ब) नाही

क) का ? कोणत्या ?

ड) मुलगा -

ई) मुलगी

६) मुलाचे लग्न करताना त्याला विवाह करता का ?

अ) होय

ब) नाही

क) का ? काय ?

७) त्याचे म्हणणे विवारात घेता का ?

- अ) होय
ब) नाही
क) का ?

८) सून आणताना-मुलीची निवड करताना कोणाच्या गोष्टीला महत्त्व देता ?

- अ) शिक्षण
ब) संस्कार
क) घरकाम
ड) हुंडा
इ) इतर

९) हुंडा किती प्रमाणात देता ? किंवा देता का ?

- अ) ० ते ५००
ब) ० ते १०००
क) ० ते २०००
ड) २००० पेक्षा जास्त
इ) काहीच नाही.

१०) हुंडा कशाच्या आधारावर कमी-जास्त घेता-देता ?

- अ) शिक्षण
ब) नोकरी
क) धंदा
ड) मुलगा
इ) शेती
फ) बेकार
ज) इतर

११) हुंडा देण्या-घेण्याच्या पद्धतीबाबत काय वाटते ?

- अ) योग्य
ब) अयोग्य
क) का ?

१२) तुमच्यात एकापेक्षा जास्त विवाह कुणाचे झालेले आहेत का?

- अ) होय
ब) नाही
क) का ?

१३) स्त्रिवा पुनर्विवाह करता का ?

अ) होय

ब) नाही

क) का ?

१४) पुष्ठावा पुनर्विवाह करता का ?

अ) होय

ब) नाही

क) का ?

१५) घटस्पनोट तुमच्यात घेतलेला आहे काय ?

अ) होय

ब) नाही

क) का आणि कारण.

१६) आजच्या परिस्थितीत एकूण किती मुले असावीत ?

अ) मुलगे

ब) मुली

क) एकूण.

१७) आजच्या परिस्थितीत कोणाती कुटुंबधंदती वांगली वाटते ?

अ) एकत्र

ब) विभक्त

क) का ?

१८) भोती, लग्न, साजगी गोष्टींबाबत कोणाचे मत विचारात घेता ?

अ) पत्नी

ब) मोठा मुलगा

क) लहान मुलगा

ड) मोठी मुलगी

इ) भाऊ

फ) मित्र

ज) पाहुणे

ह) जातप्रमुख

व) गावचा पुढारी

छ) इतर

१९) अडवणीच्यावेळी कोणाची मदत घेता ?

लग्न	कौटुंबिक	आर्थिक
------	----------	--------

- अ) भाऊबंद
- ब) शेजारी
- क) मित्र
- ड) पाहुणे
- इ) बँक, सोसायटी
- फ) सावकार
- ज) जातप्रमुख
- झ) ग्रामप्रमुख
- न) कोणाचीच नाही

क) शिक्षण विषयक :

२०) शिक्षणाबद्दल तुमचे काय मत आहे ?

२१) तुमची मुलान्या शिक्षणाला मान्यता आहे का ?

- अ) होय
- ब) नाही
- क) का ?

२२) तुमची मुलीच्या शिक्षणाला मान्यता आहे का ?

- अ) होय
- ब) नाही
- क) का ?

२३) कोणत्या इयत्तेपर्यंत ?

मुलगा	मुलगी
-------	-------

- अ) लिहायला वावायला येईपर्यंत
- ब) ७ वी पर्यंत
- क) १० वी पर्यंत
- ड) १२ वी पर्यंत
- इ) पदवीपर्यंत
- फ) जास्तीतजास्त

१४) शिक्केल्या मुलीचे जातीमध्ये काय स्थान आहे ?

१५) तुमच्या समाजातील शिक्केली स्त्री-मुलगी कोणत्या रीतीने उपयोगी पडते ?

ड) आरोग्य आणि स्वच्छता :

१६) तुमच्या मते चांगली प्रकृती म्हणजे काय ?

- अ) वजन ब) उंची क) काटक
ड) निरोगी इ) इतर

१७) चांगली प्रकृती ठेवण्याबाबत तुम्हास काय माहिती आहे ?

१८) आरोग्यासाठी शारीरिक क्रमाचे काय महत्त्व आहे ?

१९) तुमच्या मते प्रोष्ठिक आहार कोणता ?

अनु.	धान्ये	भाज्या	मांसाहार
१)	भात	मेथी	कोंबडी
२)	ज्वारी	कोबी	वकरी
३)	गहू	चाकवत	
४)	नाचणी		

२०) रोज कोणते पदार्थ खाता ?

- १)
२)
३)
४)
५)

११) शबरीवर्धक जीवनसत्वे कोणत्या जेवणात जास्त व कमी आहेत ?

अ.नं. कमी जीवनसत्वे जास्त जीवनसत्वे

१.

२.

३.

४.

१२) दुध रोज वापरता काय ?

अ) होय ब) नाही क) किती लिटर

१३) मुर्लाना कोणत्या वर्गापर्यन्त किती दूध देता ?
(तब्बैतीवन्न निरीक्षण)

१४) मोठे लोक दूध घेतात का ? किती ?

१५) आईचे दूध लहान मुर्लाना कोणत्या वर्गापर्यन्त देता ?

अ) ६ महिन्यापर्यन्त ब) १ वर्गापर्यन्त
क) २ वर्गापर्यन्त ड) त्यापेक्षा अधिक वर्गा

१६) दुधाची पावडर वापरता काय ?

अ) होय ब) नाही
क) नाव काय ड) का ?

१७) तुम्ही शाकाहारी की मांसाहारी ?

अ) कोळडी ब) दको
क) इतर प्राणी इ) जिवंत
घ) मैलत्या.

૩૮) કોણત્યા પ્રાણ્યાવે માસ સાતા ?

અ) કોઢ્ઢી	બ) ઢકો
ક) ઇતર પ્રાણી	ડ) જિવંત
પન) મેલેયા.	

૩૯) આંધો ઢ કધી કરતા ?

અ) દિવસાતૂન ઇકદા	બ) દોન દિવસાતૂન ઇકદા
ક) વાર દિવસાતૂન ઇકદા	ડ) કધીતરી.

૪૦) આંધો ઢીસાઢી સાઢળ વાપરત કાય ? કોણતા ?

અ) હોય	બ) નાહી
૧. ૧૦૧, ૭૭,	૨. હમામ
૩. લક્સ	૪. રેક્સીના
૫. નાવ સાંગતા યેત નાહી	૬. ઇતર
૭. કોણતાઢી નાહી.	

૪૧) વાપરાત્લે કપઢે કિતી વેઢ ધૂતા ?

૧. રોજવે કપઢે (અંડર વેઅર) :	૨. સાઢી, પુઢ્ઢાઢિ
૩. ટાઢિલ	

૪૨) ધૂણ્યાસાઢી કાય વાપરતા ?

૧. રિંગી	૨. સાઢળ
૩. સોઢા	૪. માતી
૫. કાહી નાહી.	

૪૩) ધૂણ્યાસાઢી કોણતા સાઢળ વાપરતા ?

૧. ૧૦૧	૨. ૭૭,	૩. સ્વામી	૪. કાઢા,
૫. રીન	૬. ઢેટ	૭. ગોદોજ, ઢહીલ	
૮. ઓ.કે.	૯. ઇતર	૧૦. નિરમા, સઢા, સર્પન, ઢજાલા.	

४४) माणूस आजारी कशामुळे पडतो ? तीन कारणे सांगा ?

१. वाईट खंय	२. वाईट जेवण
३. अवेळी जेवण	४. रोग जंतू
५. जादूटोणा	६. दैवी कोप
७. भूतपिशाच्य	८. शारीरिक त्रास.

४५) घरात मोठ्या रोगाने कोण आजारी आहेत का ?
(हेल्थ सेंटरवजून माहिती)

१. कर्क रोग	२. टी.बी.
३. हाय	४. इतर रोग

४६) किकोळ आजारावर कोणते औषध घेता ?

घागुती डॉक्टरांचेकडून

१. ताप
 २. सर्दी
 ३. हायवण
 ४. खोकला
 ५. बेशुध्द
-

४७) समाजात व्यक्तीच्या मृत्यूनंतर प्रेताचेदहन-दफनन काता काय ?

अ) लहान	दहन, दफनन
ब) मोठे	दहन, दफनन

४८) द्वासाच्यावा वापर कधी करता ?

अ) लहान अजार	ब) मोठा अजार

इ) साख पदार्थ व छंद :

- ४९) गरौदा स्त्रीने कोणते पदार्थ खावेत व कोणते खाऊन नयेत ?
 ५०) वाढपणात स्त्रीने काय खाव व खावू नये ?
 ५१) लहान मुलांनी काय खावे ?
 ५२) लहान मुलास कोणत्या वर्गापासून जड अन्न खावयास देता ?
 ५३) काय काय खाण्यास देता ? आणि काय आवश्यक आहे ?
 ५४) आजारी व्यक्तीने काय खाणे आवश्यक आहे ? काय खावू नये ?
 ५५) जेवण दिवसातून कितीवेळा घेता ? कोणत्यावेळी घेता ?

१. एकदा	सकाळ
२. दोनदा	दुपार
३. तीनदा	रात्री

- ५६) वहा, कॉफी दिवसातून किती वेळा घेता ?
 ५७) तंबाखू खाता काय ?

अ) होय	ब) नाही
क) कितीवेळा ?	

- ५८) सिगारेट-विडी ओढता काय ?

अ) होय	ब) कोणती
क) किती वेळा	ड) नाही
इ) का ?	

- ५९) सिगारेट-विडी-तंबाखू यापासून वाई परिणाम होतो असे तुम्हास वाटते काय ?

अ) होय	ब) नाही
क) काय होतो ?	

पन) पोशाख व दागिणे :

६०) कपडे कोणत्या प्रकारचे वापरता ? किती वापरता ?

प्रकार	किती
१. सादी	
२. सुती	
३. टेरीकांट	
४. उलन	

६१) नवीन कपडे कधी वापरता ?

१. जुनी सराब झाल्यानंतर	२. लग्नान्यावेळी
३. सणान्यावेळी.	

६२) कोणते अंधळ्या-पांघळी वापरता ?

१. बोंगडी	२. शाल
३. बादर	४. रंग
५. गोघडी	६. बाकळ

६३) पांघळी वटार्तातून कितीवेळा धुता ?

१. एकदा	२. दोनदा
३. तीनदा	४. चारदा
५. कधीतरी	६. कधीच नाही

६४) कोणते दागिने वापरता ?

१. मंगळसूत्र	२. पाटल्या	३. वेन
४. फुले	५. साज	६. अंगठी
७. रिंगा	८. नेकलेस	९. नथ
१०. जोडवी	११. बोरमाळ	१२. इतर.

६५) नेहमी कोणते दागिने वापरता ?

६६) लग्नात, सणाला कोणते दागिने वापरतात ?

जी) आर्थिक क्रिया :

६७) तुमचा जुना व्यवसाय कोणता ? उत्पन्न किती येते ?

६८) सद्या कोणता उद्योग काता ? त्यातून किती उत्पन्न येते ?

६९) वर्जाला-महिन्याला किती अवत होते ?

७०) आतापर्यन्त केलेल्या अवतीवा काय उपयोग केला ?

अ) घर बांधले

ब) मुलगीचे लग्न

क) विहीर

ड) ओढाध्याणी

इ) शिक्षण

प) पाहण्यांना मदत

फ) इतर.

७१) एकूण शेती किती आहे ?

एकर ० ते ५

० ते १०

० ते १५

० ते २०

७२) पाण्यासाठी किती एकर आहे ?

७३) जिराईत किती एकर आहे ?

७४) कोणते पीक घेता ?

७५) शेती कोण करते ?

अ) स्वतः

ब) वाटयाने

क) कल्ल घेता

७६) तुम्ही दुस-याची जमीन कानय्यास घेतली आहे काय ? किती ?

अ) होय किती ?

ब) नाही कोणत्या प्रकारची

जिराईत-वागाईत

क) कशी : १

२

३

७७) शेतीतून किती पिकते ? (किंमत ठरवणो)

७८) स्वतःला किती ठेवून घेता ?

७९) किती धान्य विकता (उत्पन्न धरणो)

८०) शेतीसाठी किती सर्व्ज करता ?

अ) बी-बियाणो

ब) खते

क) औषाधे

ड) मशागत.

८१) कोणकोणाती जनावो आहेत ? किती ?

अ) बैल

ब) गाय

क) म्हैस

ड) रेडा

८२) शेतीचा विकास करण्यासाठी आतापर्यन्त काय काय केले आहे ?

८३) सहकारी सोसायटीचे तुम्ही समासद आहात काय ?

अ) होय

ब) नाही

क) का ?

८४) तुम्हाला सोसायटीचा काय फायदा झाला ?

अ) कर्ज

ब) खते

क) पाणी पुरवडा

ड) बचत

इ) बी-बियाणो

८५) कर्ज घेतले आहे काय ? कोणाकडून ? व्याज किती फेड झाली का ?

किती रुपये ?

कशासाठी

अ) सावकार

ब) बँक

क) सोसायटी

ड) शेजारी-पाहुणी

८६) प्रत्यक्षात कर्ज कशासाठी वापरले आहे ?

अ) लग्न	ब) घरबांधणी
क) पहिले कर्ज फेडण्यासाठी	ड) शेतीसाठी
इ) जनावरांसाठी.	

८७) वडिलार्जित धंद्यामध्ये सुधारणा कर इच्छिता काय ?

८८) कुटुंबातील-समाजातील-भावातील व्यक्तीचा धंद्यासाठी काय उपयोग झाला ?

८९) कुटुंबाच्या आर्थिक परिस्थितीमध्ये सुधारणा करावी असे कधी वाटत होते काय ?

९०) कुटुंबाची काय काय सुधारणा केली ?

अ) घरबांधणी	ब) शिक्षण
क) लाईट पाणी	

९१) गावकरी वळते देतात काय ?

अ) होय	ब) नाही
क) का ?	ड) काय काम देतात
	१. पैसे
	२. धान्य
	३. इतर

ह) संपर्क साधनांचा वापर :

९२) शेतीचा विकास करण्यासंबंधीची माहिती कोणाच्यामार्फत समजते ?

अ) शेजाऱ्याकडून	ब) गल्लीतील शिकलेल्या शेजाऱ्याकडून
क) दुसऱ्याचे पाहून	ड) शेतीविकास अधिकाऱ्यामार्फत
इ) शेती प्रात्यक्षिके पाहून	ज) मासिके वाचून
फ) रेडिओवून	
ह) टी.व्ही. वून.	

१३) बिक्री करताना बाजारभावाची बोंकशी करता का ?

अ) होय

ब) नाही

क) कोणाकडून

ड) का ?

१. रेडिओ

२. वर्तमानपत्रे

३. झोजारी

४. गावचे प्रमुख

५. व्यापारी (धेनारी)

६. बाजारातून आलेल्या व्यक्तीकडून

७. इतर.

१४) नवीन कोणती मिष्ट घेता ?

१५) पीक लागवडीची पद्धत कोणती ?

अ) पीक

ब) पद्धती

१.

२.

३.

१६) शाहूवाडीला आठवड्यातून किती वेळा जाता ?

१७) कोल्हापूरला आठवड्यातून किती वेळा जाता ?

अ) ० ते १

ब) ० ते २

क) ० ते ३

ड) ० ते ४

इ) ० ते ५

फ) ० ते ६

ज) जात नाही.

१८) कशासाठी जाता ?

१९) गाव सोडून शहरात जाऊन रहावेसे वाटते का ?

अ) होय

ब) नाही

क) का ?

१००) वर्तमानपत्रे वाचता का ?

अ) होय

ब) नाही

क) काय वाचता ?

ड) बातमी कशी समजते

१. बात इतराकडून (वर्तमान)
२. शेजा-याकडून
३. शिकलेल्याकडून.

१०१) घरात काय काय वस्तू आहेत ? (निरीक्षण)

१. रेडिओ	२. टेपरेकॉर्डर
३. फॅन	४. क्वाट
५. खुर्ची	६. टेबल
७. आरसा	८. लाईट
९. टी.व्ही.	१०. शिलाई मशीन
११. तिजोरी.	

१०२) रेडिओ कितीविधा ऐकता ?

वर्तमानपत्रात काय वाचता ? मासिके कोणती व काय वाचता ?

रेडिओवन्न काय ऐकता ?	वर्तमानपत्रात काय वाचता ?	मासिकात काय वाचता ?
१. शेतीविषयक	१. बातमी	१. शेतीविषयक
२. बातमी	२. जाहिरात	२. कथा
३. निवडणूक कार्यक्रम	३. राजकीय	३. राजकीय घडामोडी
४. भ्रष्टाण (नेता)	४. भाषण	
५. आरोग्य	५. आरोग्य	
६. देशासंबंधी	६. भविष्य	
७. करमणूक	७. बाजारभाव	
८.	८.	

१०३) रेडिओ, वर्तमानपत्र, मासिके नसेल तर कोठे ऐकता, वाचता ?

१. हाटिल

१. हाटिल

१. मागून

२. शेजारी

२. शेजारचे

२. वाचनालय

३. ग्रामपंचायत

माणसाकडून

३. वाचनालय

१०४) शेतीबाबतची पोस्टर्स कोणत्यापकारची पाहिलेली आहेत, वर्णन सांगा ?

१. उदा. जय-किसान

१०५) शेती करण्याबाबत कोणाशी चर्चा-सल्ला घेता ?

१०६) ग्रामसेवक-शेती अधिकारी यांच्या बरोबर संपर्क साधता काय ?

अ) होय

ब) नाही

क) का ?

ड) कोणती माहिती ?

आय) धर्म आणि धार्मिक जीवन :

१०७) तुमचे कुलदैवत कोणते आहे ? ग्रामदैवत कोणते आहे ?

१०८) धार्मिक विधी कोणते करता ?

१०९) धार्मिक विधीचा हेतू काय ?

अ) मनःशांती

ब) इच्छापूर्ती

क) इतर लोक भेटण्यासाठी.

११०) धार्मिक विधीत बळी दिला जातो काय ?

अ) होय

ब) नाही

क) का ?

१. कोंबडा

२. बकरी

१११) तुमच्या समाजाचे मंदिर आहे का ?

अ) होय

ब) नाही

क) तुमचे मत काय ?

ज) मनोरंजन-कामणांक रिकामा वेळ :

११२) कामातून रिकामा वेळ राहते का ? रिकामा वेळ कधी मिळतो ?

११३) कामामध्ये विश्रांती घेता का ? कधी घेता ?

११४) रिकाम्यावेळी काय करता ?

११५) मनोरंजनासाठी काय करता ?

१. खेळ

२. गप्पागोष्टी

रेडिओ, टी.व्ही.,
व्ही.डी.ओ.

११६) स्त्रिया आपला रिकामा वेळ कसा घालवितात ?

अ) घाकाम

ब) शिवण-टिपण

क) वाचन

ड) मजन, किर्तन, गाणी

इ) गप्पागोष्टी

क) नेतृत्व आणि प्रशासन :

११७) तुमच्या समाजातील गावाच्या ग्रामपंचायतीवर कोण कोण आहेत ?

११८) ग्रामपंचायत गावासाठी आणि तुमच्या समाजासाठी काय काम करते ?
अपेक्षित काय आहे ?

११९) सद्या गावात कशाची गरज आहे ?

अ) पाणी पुरवठा

ब) रस्ते

क) लाईट

ड) एस.टी.

इ) इतर

१२०) तुमच्या जातीचे व इतर समाजाचे कधी मांडण झाले होते का ?

अ) होय

ब) नाही

क) का ?

१२१) तुमच्या जातीमध्येच कधी मांडणी झाली आहेत काय ?

अ) होय

ब) का

क) नाही.

१२२) सद्या सत्तेवर असणा-या सरकारने तुम्हास कोणती मदत केली आहे.

ल) सरकारी आय योजना आणि सुधारणा :

- १२१) तुमच्या गावात कोणत्या सरकारी योजना राबविल्या गेल्या ?
- १२४) २० क्लमी संजय गांधी निराधार योजनेचा काय फायदा झाला ?
- १२५) कुटुंब नियोजन केले आहे काय ?
- अ) होय ब) नाही
- क) स्त्री-पुरुषा ड) का ?
- १२६) किती मुले झाल्यानंतर कुटुंब नियोजन केले ?
- अ) एक नंतर ब) दोन नंतर
- क) तीन नंतर ड) चार नंतर
- इ) पाच नंतर प) केलेले नाही.
- १२७) कुटुंब नियोजनासाठी कोणती साधने वापरता ?
- अ) निरोध ब) लूप
- क) तांबी ड) गोळ्या
- इ) नसबंदी प) गर्भपात
- ह) सरकारी दवाखाना
- १२८) कूड कायद्याचा काय उपयोग झाला ?
- १२९) ग्रामीण जीवन सुधारणासाठी सरकारने अजून काय करावे अशी तुम्हास वाटते ?

DEPARTMENT OF SOCIOLOGY
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR
M. PHIL. COURSE

Subject : A Sociological Study of a Mang Community in
 Shahuwadi Taluka, Kolhapur District.

QUESTIONNAIRY

Researcher : Vilas Ganapatrao Yadav

Guide : Dr. J.B. Ambekar (Yadav),
 M.A., ph.D.

=====

A) Background :

Family : Unitwise information

1) Name :	2) Place :
3) Age :	4) Caste
5) Sex : Male/Female	6) Religion
7) Education	

Information regarding other members
 Joint/Separate

=====

Name	Age	Sex	Relation to fami- ly head	Marr- iage	Occu- pa- tion	Edu- ca- tion	In- come	Remark
=====								

=====

B) Marriage and family :

1) What could be the marriage age ?

a) Woman marriage	b) Man marriage
c) And why so ?	

2)

a) Educated	b) Employed - Govt. Servant
c) Businessman - Traditional	Caste - Changed Occupation
d) Illiterate	e) Agriculture
f) Unemployed	g) Other

3) Do you ask the girl while proposing her marriage ?

a) Yes	b) No
c) Why and what ?	

4) Do you consider his and her opinion ?

a) Yes	b) No
c) Why ?	

5) Are marriages settled within relatives ?

a) Yes	b) No
c) Why ? With what relative ?	
d) Boy	e) Girl

6) Do you ask the boy while proposing his marriage ?

a) Yes	b) No
c) Why ? What ?	

7) Do you take his opinion in account ?

a) Yes	b) No
c) Why ?	

8) To what importance is given while bringing the daughter-in-law or selecting the girl ?

a) Education	b) Manners
c) Home work	d) Dowry
e) Other.	

- 9) In what rate dowry is taken or given ?
- a) 0 to 500
 - b) 0 to 1000
 - c) 0 to 2000
 - d) Above 2000
 - e) Nothing.
- 10) On what measures dowry is fixed ?
- a) Education
 - b) Service
 - c) Occupation
 - d) Boy
 - e) Land/Farm
 - f) Unemployeed
- 11) What do you think about the dowry system ?
- a) Good
 - b) Bad
 - c) Why ?
- 12) Are there some people married more than once among you ?
- a) Yes
 - b) No
 - c) Why ?
- 13) Are women remarriages proposed
- a) Yes
 - b) No
 - c) Why ?
- 14) Are the men remarriages proposed ?
- a) Yes
 - b) No
 - c) Why ?
- 15) Are there any of you diversed ?
- a) Yes
 - b) No
 - c) What are the reasons ?
- 16) How many children you think proper in a family in present situation ?
- a) Boys
 - b) Girls
- 17) Which family pattern you feel good in present days ?
- a) Joint
 - b) Separate
 - c) Why ?
- 18) Whose opinion you take into account about Agriculture marriage private affairs ?
- a) Wife
 - b) Elder Son
 - c) Younger Son
 - d) Elder daughter
 - e) Brother
 - f) Friend
 - g) Relatives
 - h) Head of Caste
 - i) Leader of Village, i) Other.

19) Whose help is taken in difficulties ?

=====

Marriage	Regarding	Economic
	family	

=====

- a) Komsarun
 - b) Neighbourers
 - c) Friends
 - d) Relatives
 - e) Bank-Society
 - f) Landlord
 - g) Head of Caste
 - h) Village Head
 - i) Of Nobody Else
- =====

C) About Education :

20) What is your opinion about education ?

21) Do you give consent to your son's education ?

- a) Yes
- b) No
- c) Why ?

22) Do you consent daughter's education ?

- a) Yes
- b) No
- c) Why ?

23) Upto which standard ?

- a) Boy
- b) Girl
- a) Till the ability to read and write
- b) Upto 7th Standard
- c) Upto 10th Standard
- d) Upto 12th Standard
- e) Upto Degree
- f) Maximum.

24) What is the status of the educated girl in the caste ?

25) In what way an educated woman/girl of society benefits you ?

D) Health and cleanliness :

26) What you mean by good health ?

a) Weight	b) Height
c) Strongly	d) Healthy
e) Other	

27) What do you know about maintaining good health ?

28) What is importance of physical exercise regarding health.

29) In your opinion which is the energetic food ?

Sr. No.	Grain	Vegetables	Non-vegetables
1.	Rice	Methi	Cock
2.	Jawar	Grain cabbage	Goat
3.	Wheat	Chakawat	
4.	Nachani		

30) Which are your daily food items :

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

31) In which meals there are more or less energetic vitamins ?

Sr.No.	Less Vitamins	More Vitamins
1.		
2.		
3.		
4.		

32) Do you use milk daiily.

- a) Yes
- b) No
- c) Liters.

33) Upto what age you feed the children with milk ?

- a) Observation from health

34) Do adults take milk (How much ?)

35) Upto what age children are fed with mothers milk ?

- a) Upto 6 months
- b) Upto 1 year
- c) Upto 2 years
- d) More than two years.

36) Do you use milk powder ?

- a) Yes
- b) No
- c) Name it
- d) Why ?

37) Are you a vegetarian and Non-vegetarian ?

- a) Vegetarian
- b) Non-vegetarian

38) What kind of meat you eat ?

- a) Chicken
- b) Goat
- c) Other animals
- e) Live
- f) Dead

39) When you take your bath ?

- a) Once in a day
- b) Once in two days
- c) Once in four days
- d) Sometimes.

40) Do you use soap at bath ? Which ?

- a) Yes
- b) No
- 1) Sol, 777, 2) Lux, 3) Hamam, 4) Rexona,
- 5) Cannot name 6) Other 7) Not at all.

41) Wash clothes which are used ?

- a) Daily clothes (underwear)
- b) Saree, gents
- c) Towel

42) What you use for washing ?

- a) Ringi
- b) Soap,
- c) Soda
- d) Clay,
- 5) Nothing.

43) Which soap do you use for washing ?

a) 501	b) 777	c) Swami
d) Black	e) Rin	f) Ded
g) Godarej	h) Wheel	i) O.K.
j) Other	k) Nirema, Soda, Surf, Ujala.	

44) Name three reasons for the illness of a man ?

a) Bad habits	b) Bad meats
c) Untimely meals	d)
e) Magics	g) Curse of God
h) Ghosts	i) Physical disturbance.

45) Is any one suffering from deadly disease (From Health Centre)

a) Cancer	b) T.B.
c) Other Diseases	

46) What medicines are take for common diseases ?

Home made From Doctor

- a) Fever
- b) Common cold
- c) Dientary
- d) Cough
- e) Uncouscious

47) Do you cremate or bury the dead from your society ?

a) Minor	Cremation Burial
b) Adults	Cremation, Burial

48) When you approach the dispensary ?

- a) Common illness
- b) Deadly illness.

E) Eatables and Hobbies :

49) Which things the pregrant women should not and which should not ?

50) In pregnancy what is the food of women and what not ?

51) What the children should eat ?

52) In what age children should be given solid food ?

53) Which things are given for eating and which are necessary.

54) What an ill person should eat and what he should not ?

55) How many times you take meals in a day and at what times ?

a) Once	1) Morning
b) Twice	2) At Noon
c) Thrice	3) At night

56) How many times you take tea, coffee in a day ?

57) Do you chew tobacco ? How many times ?

a) Yes	b) No

58) Do you smoke cigarette-Bidi ?

a) Yes	b) Which
c) How many times	
d) No	e) Why ?

59) Do you think that the smoking is injurious to health ?

a) Yes	b) No
c) What are the effects ?	

F) Clothes and Ornaments :

60) What type of clothes you wear ? How many ?

Type	Number
1. Khadi	
2. Suti	
3. Tiricot	
4. Wollen	

61) When you wear new clothes ?

a) When clothes become old
b) At the time of marriage
c) At the festival.

62) What bedding you use ?

a) Ghogadi	b) Shawl
c) Chadar	d) Rough
e) Godhadi	f) Wakal.

63) How many times you wash your beddings ?

a) Once	b) Twice
c) Thrice	d) Four times
e) Sometimes	f) Never.

64) Which ornaments you put on ?

1. Mangalsutra	2. Patalya
3. Chain	4. Phule
5. Saj	6. Angathi
7. Ringa	8) Neckless
9) Nath	10. Jodavi
11. Bormal	12. Other.

65) Which ornaments you always put on ?

66) Which ornament you put on at the time of marriage festivals.

G) Financial Activities :

67) Which is your old occupation ? What is the income ?

68) Which is the present occupation ? What is the income ?

69) How much you save within a year, month ?

70) How you have utilised your savings uptill now ?

- a) Construction of House
- b) Marriage of daughter
- c) Digging of well
- d) Medical treatment
- e) Education
- f) Help to the relatives.
- g) Other.

71) How much land you hold ?

Acre 0 to 5, 0 to 10, 0 to 15, 0 to 20.

72) How much is irrigated ?

73) How much is unirrigated ?

74) Which crops you cultivate ?

75) Who cultivates ?

a) Self	b) by sharing
c) By labourer	

76) Do you cultivate the land of others ?

a) Yes	b) How much ?
b) No	What type ? Irrigated/Unirrigated
c) How	1)
	2)
	3)

77) What is the agricultural income ?

78) How much is retained by you ?

79) How much you sell ?

80) How much you use for agriculture ?

a) Seeds	b) Fertilizers
c) Medicines	d) Cultivation

81) What type of live stock you have ? What is the number ?

a) Buffflows	b) Cows
c) She-buffalow	d) He-bufflow

82) What steps have been taken for the development of agriculture ?

83) Are you a meber of cooperative Society ?

a) Yes	b) No
c) Why ?	

84) In what ways the society has become advantageous to you ?

a) Loan	b) Fertilizers
c) Irrigation	d) Thrift
e) Seeds.	

85) Have you taken loan from :

=====	From Whom ?	Rate of	Is the
		Interest	loan
			repaid
=====			

Amount Rs.	a) Moneylender
	b) Bank
Purpose of	c) Society
the loan	d) Neighbours
	and
	relatives

=====

86) For what purpose the actual amount of loan is utilised ?

1. Marriage
2. Construction
3. Repayment of previous loans
4. For agriculture
5. For livestock.

- 87) Do you wish to improve in the anlesral business ?
- 88) How you have been benefitted your business from your family community and village ?
- 89) Did you ever wish to improve your family economically ?
- 90) What importance have taken place in your family ?

- 1) Construction of House, 2) Education,
- 3) Electrification and Water Supply.

- 91) Do the villagers give balute ?

a) Yes	b) No.
c) Why	
d) What is offered ?	Money -
	Grains -
	Others -

H) The use of Communication Devices :

- 92) From which source you can knowl edge regarding agricultural development ?

- a) From neighbouring
- b) From educated neighbouring
- c) From observing other development
- d) From the Agriculture Development Officer.
- e) From observing farms examiners
- f) From Radio
- j) Through Magazines
- i) Through T.V.

- 93) Do you inquire regarding the market prices which selling ?

a) Yes	b) No
c) From whom	d) Why ?

1. Radio, 2) Newspapers, 3) Neighbourers
- 4) Leaders of village, 5) Middleman
- 6) From the purchasers, 7) Others.

- 94) Which new crops do you take ?

- 95) Which is the pattern of cropping ?

a) Crops	b) Patterns

- 1.
- 2.
- 3.

103) Where you listen and read if the radio, news papers and magazines are not available

1. Hostel	1. Hotel	1. Loan
2. Neighbouring	2. Neighbouring	2. Library
3. Gram Panchayat	3. Libraries	

104) Whom do you discuss regarding farming ?

105) Do you communicate with Gram Sevak, Agriculture Development Officer ?

a) Yes	b) No.
c) Why	
d) What type of information ?	

I) Religion and Religious Life :

106) Which is your family deity ? Which is your village deity ?

107) Which are your religious, rites ?

108) What is the object of your religious rite ?

a) Place of mind	b) Fulfilment of wishes
c) To find other people.	

109) Are there any sacrifices in the religious rites ?

a) Yes	b) No
c) Why ?	
1. Cock	
2. Goat	

110) Do you have attempt of your community ?

a) Yes	b) No
c) Which ?	

111) Are you given permission to enter the public temples ?

a) Yes	b) No
c) What is your opinion ?	

J) Entertainment Free time :

112) Is there any free time from the work? When can you find it ?

113) Do you have recess in your work ? When you have it ?

114) What do you do at the recess ?

115) How you entertain yourself ?

1. Games, 2) Chit-chatting, 3) Radio, T.V., V.D.O.

116) How women pass their free time ?

a) Household b) Sewing
c) Reading

K) Leadership and Administration :

117) Who is at present from your community at Gram Panchayat ?

118) What role is played from the Gram Panchayat for the village and your community ? What are the expectations of your community ?

119) What are the necessities of village at present ?

a) Water supply b) Roads
c) Electricity Supply
d) S.T.

120) Was there any clash between your community and other communities ?

a) Yes b) No
c) Why ?

121) Had you any clashes within your own community ?

a) Yes b) Why ?
c) No.

L) Government Schemes and Developments :

122) Which schemes are implemented in your village ?

124) What could you gain from 20 Point and Sanjay Gandhi Relief plans.

125) Have you followed family planning scheme ?

a) Yes b) No
c) Why ? d) Female/Male

126) After how many children ?

a) After one	b) After two
c) After three	d) After four
e) After five	f) Never.

127) What measures you adopt for birth control ?

a) Norádh	b) Loop
c) Tambi	d) Tablets
e) Operation	f) Abbotation
g) Govt. Hospitals.	

128) What did you gain from tenancy act ?

129) What do you feel about the rural life development by the Government ?

LIST OF CASTESSCHEDULED CASTES IN MAHARASHTRA

[As appearing in the Schedule of the Scheduled Castes and Scheduled Tribes Orders (Amendment) Act, 1976, Act No.108 of 1976.]

1) Ager	2) Anamuk
3) Aray Mala	4) Arwa Mala
5) Bahna, Bahana	6) Bakad, Bent
7) Balahi, Baloi	8) Basor, Burud, Bensor, Bansodi
9) Bada, Jangam, Budga Jangam	10) Bedar
11) Bhambi, Bhambi, Asadaru Asodi, Chamadia, Chamar, Chonari, Chambhar, Changar, Haralayya, Harali, Khalpe, Machiger, Mochiger, Madar, Madig, Mochi, Telgu Mochi, Namati Mochi, Ramiger, Rohidas, Rona, Ramnani, Rohit, Sangar, Samagara, Satnani, Surjyabanshi, Surjyaramnani	12) Bhangri, Mehtar, Olgana, Rukhi, Malkana, Malaikhor, Lalbegi, Balmiki, Korar, Zednalli.
	13) Bindle
	14) Byagare
	15) Chalvadi, Channayya
	16) Chenna Dasar, Holaya, Dasar, Holeyasa Daseri
	17) Dakkal, Dokkalwar
18) Dhor, Kakkayya, Kankayya, Dohor	19) Dore, Dumar
21) Ganda, Gandi	20) Ellamalvar, Vellammalawandlu
22) Garoda, Caro	23) Ghasi, Ghasia
24) Hallee	25) Halsar, Haslar, Halsavar, Halsavar
26) Holar, Valhar	27) Holaya, Holer, Holeyasa, Holiya

28) Kaikadic in Akola,
Amravati, Bhandara,
Buldana, Nagpur, Wardha
and Yavatmal district
and Chandrapur district,
other than Rajura tahsil	29) Katia, Patharia
	30) Khangar, Kanera, Mirsha
	31) Khatik, Chikwa, Chikvi
	32) Kolupulvandlu
33) Kori	34) Lingader
35) Madgi	36) Madiga
37) Mahar, Mehro, Taral,
Dhegu Megu	38) Mahyevanghi, Dhed,
Vankar, Maru Vankar
39) Mala	40) Mala Dasari
41) Mala Hannei	42) Mala Jangam
43) Mala Masti	44) Mala Sale, Netkani
45) Mala Sanyasi	46) Mang, Matang, Minimadi,
Dankhni Mang, Mang Madashi,
Madari, Garudi, Radhe Mang
47) Mang Garodi, Mang
Garudi	48) Manne
49) Mashti	50) Meghval, Menghvar
51) Mitha Ayyalvar	52) Mukri
53) Nadia, Hadi	54) Pasi
55) Sani	56) Shenva, Chenva, Sedma,
Ravat
57) Sindholi, Chindollu	59) Turi
58) Tirgar, Tirband	

(N.B. : Mahar, Chambar and Mang are the numerically dominant castes among the scheduled Castes category in Maharashtra)